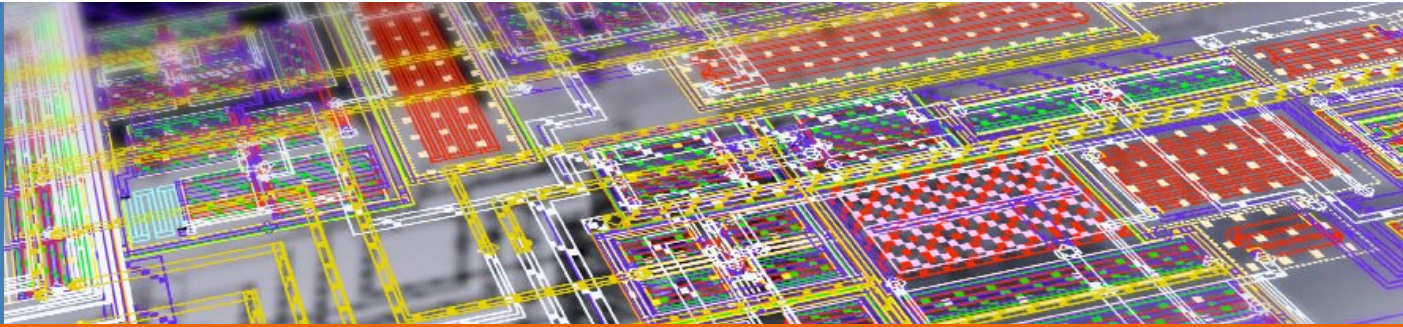

Samspil mellem forskning og profession – udfordringer og muligheder

- et oplæg til EVA's konference den 21. november 2006

3	En aktuel udfordring
5	Ambitiøse reformer ved årtusindskiftet
7	Forskningstilknytning – et begreb bliver til
9	Forskningstilknytning i praksis
19	Udfordringer med forskningstilknytning
23	Hvor langt er vi?
25	Appendiks

En aktuel udfordring

Forskningstilknytning, hvad er det? Sådan har det lydt ganske mange gange i de sidste seks år. I dette hæfte ser Danmarks Evalueringsinstitut, EVA, nærmere på begrebet forskningstilknytning, der kom til med reformerne af de mellemlange videregående uddannelser og uddannelsesinstitutioner fra 2000 og frem. Begrebet blev skabt med ønsket om dels at styrke samarbejdet mellem forskningsinstitutioner og institutionerne for mellemlange videregående uddannelser der står for at uddanne til en lang række professioner i Danmark, dels at sikre sammenhæng mellem forskning og profession. Forskningstilknytning har siden udviklet sig i takt med at uddannelser og institutioner har omsat begrebet i praksis.

Forskningstilknytning betyder i en enkel udlægning at der i uddannelser og andre aktiviteter indgår viden fra forskning, og at der er samspil med forskningsverdenen. Det blev første gang introduceret i 2000 som en del af de mellemlange videregående (professions)uddannelsers vidensgrundlag. Samtidig blev der stillet krav om at de nye institutioner på området, Centre for Videregående Uddannelser (CVU'er), skulle gennemføre både uddannelses- og udviklingsaktiviteter med forskningstilknytning.

Kravet om forskningstilknytning gælder både på uddannelsesniveau og institutionsniveau. Institutionerne skal ikke forske selv, men knyttes til relevante forskningsmiljøer for at sikre at uddannelsesmiljøerne har adgang til de nyeste forskningsresultater på fagområdet. Og den undervisning der gennem-

føres på uddannelserne, skal inddrage forskningsresultater inden for deres fagområde.

Et nyt begreb

Forskningstilknytning er et nyt begreb både i dansk og international sammenhæng. Derfor har der ikke været erfaringer at læne sig op ad når begrebet skulle omsættes til praksis. At denne proces har været en udfordring for uddannelser og institutioner, vidner EVA's akkrediteringer af professionsbacheloruddannelser og CVU'er om. Akkrediteringerne har givet EVA indsigt i forskellige måder at forstå begrebet på og i en række udfordringer på henholdsvis institutions- og uddannelsesniveau der knytter sig til udmøntningen af begrebet. Det er på den baggrund at EVA har set et behov for at sætte fokus på forskningstilknytning og det samspil mellem forskning og professionsuddannelser som det skal styrke, og for at formidle erfaringer med de aktiviteter, udfordringer og løsninger som er udviklet på nuværende tidspunkt.

De nye professionshøjskoler

De aktuelle planer om at samle alle mellemlange videregående uddannelser i seks-otte professionshøjskoler har igen bragt et tættere samspil mellem forskning og professionsuddannelserne på den politiske dagsorden. En tættere forbindelse til forskningen ses nemlig ikke bare som et centralt virkemiddel til at sikre stærke uddannelses- og udviklingsmiljøer på de nye højskoler. Planerne om at lægge en række af de korte videregående uddannelser ind under professionshøjskolerne betyder at en

række nye uddannelser og faglige miljøer vil blive mødt med forventninger om samarbejde og inddragelse af viden fra forskning.

Inspiration til at arbejde videre

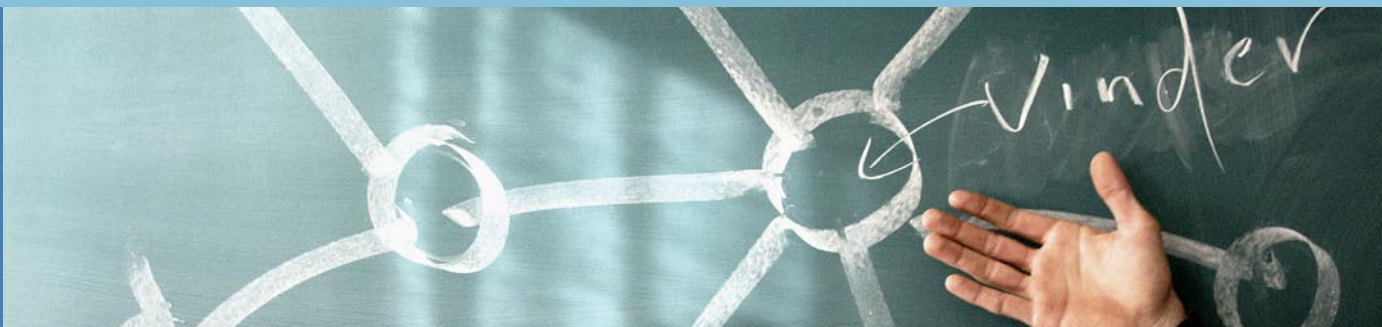
EVA vil med dette hæfte og med en konference den 21. november 2006 samle op på nogle af de bud på forskningstilknytning og samarbejde mellem forskningsmiljøer og de mellemlange videregående uddannelser der har udviklet sig, og kigge fremad.

Konferencen vil svare på hvad forskningstilknytning betyder, hvad forskningstilknytning er i praksis, og hvad samfundet skal med et tættere samspil mellem forskning og professionsuddannelser. Svarene gives af personer med forskellige perspektiver på forskningstilknytning og samarbejde mellem forskningsinstitutioner og de mellemlange videregående (professions)uddannelser. Både modtagere og leverandører, brugere, aftagere og politikere vil komme til orde.

Dette hæfte gør status. Hvordan er forskningstilknytning blevet forstået på uddannelser og institutioner, og hvilke udfordringer har man mødt på vejen? Det har EVA spurgt en række repræsentanter fra de mellemlange videregående uddannelser og de forskningsinstitutioner som skal levere forskningstilknytningen, om i en selvstændig interviewundersøgelse. Interviewundersøgelsen er gennemført i juni 2006 og omfatter repræsentanter for følgende fagområder: det pædagogiske, det samfundsfaglige, det sundhedsfaglige og det teknisk-naturvidenskabelige område. En liste over de personer EVA har talt med, findes på side 25.

Hæftet bygger primært på de interview der er gennemført i juni 2006. Desuden har EVA's akkrediteringer på det mellemlange videregående uddannelsesområde og litteratur om emnet bidraget til det billede interviewene tegner.

Ambitiøse reformer ved årtusindskiftet

Da man fra 2000 gennemførte reformer på området for de mellemlange videregående uddannelser, var det med høje politiske mål: Området skulle, som det fremgik af lovtækt og bemærkninger til loven om mellemlange videregående uddannelser, have et kvalitetsløft.

Reformerne på området for de mellemlange videregående uddannelser skulle bl.a. gøre uddannelserne mere attraktive så de kunne tiltrække flere studerende, og uddannelsernes position i det samlede uddannelseslandskab skulle styrkes. Indførelsen af professionsbachelorgraden skulle både signalere en særlig kvalitet i de mellemlange videregående (professions)uddannelser og orientere dem mod efter- og videreuddannelse, herunder universiteternes master- og kandidatuddannelser.

De nye, fagligt styrkede uddannelser skulle fortsat bygge på den særlige sammenhæng mellem teori og praksis som karakteriserer professionsuddannelserne, på udviklingen af en vidensbaseret praksis og på viden udviklet og anvendt i praksis. Men som noget nyt definerede man i lovtæksten hvilke typer

af viden der samlet set skulle tegne uddannelsernes vidensgrundlag: Uddannelserne var professionsbaserede og skulle tilrettelægges så viden om tendenser i professionen kunne inddrages. De skulle også være udviklingsbaserede og inddrage resultater af egne forsøgs- og udviklingsarbejder. Og endelig skulle de være forskningstilknyttede og organiseres så relevante forskningsresultater let kunne integreres i undervisningen. Der skulle med andre ord skabes en tættere forbindelse til den viden der produceres og udvikles i forskning.

Udviklingen indebar at underviserne på professionsuddannelserne både skulle anvende og formidle viden fra forskning og selv kunne udvikle ny viden med henblik på praksis. Hermed satte man ikke blot et ambitiøst mål for uddannelserne. Der blev

“Vi vil have forskning og praksis, forskning og anvendelse til at nærme sig hinanden. Vi vil have teoretiske nyskabelser hurtigt omsat til gode undervisnings- og behandlingsformer, nye teknologier, moderne markedsførings- og salgsformer. Det optager både den offentlige og den private sektor.”
(Daværende undervisningsminister Ulla Tørnæs, 2004).

også spillet et nyt videnskøkonomisk kort på bordet: den mellemlange videregående uddannelsessektor som en selvstændig formidler og producent af viden.

I kølvandet på redefineringen af de mellemlange videregående (professions)uddannelser og de opgaver uddannelser og institutioner skulle løse, iværksatte man en reform af institutionsstrukturen på området. Større flerfaglige Centre for Videregående Uddannelser, CVU'er, skulle erstatte de mange mindre, enkeltfaglige institutioner (seminarier, teknika og højskoler) der tidligere havde stået for pro-

fessionsuddannelserne. De nye institutioner skulle både stå for professionsbacheloruddannelserne inden for de eksisterende fagområder, udvikle nye uddannelser og gennemføre efter- og videreuddannelsesaktiviteter. Desuden fik de til opgave at fungere som regionale videnscentre og gennemføre udviklingsprojekter i samarbejde med erhvervslivet og den offentlige sektor i deres respektive regioner. Udviklingsprojekterne skulle i lighed med uddannelsesaktiviteterne gennemføres med forskningstilknøytning, altså i et samarbejde med forskningsinstitutioner.

Forskningstilknytning – et begreb bliver til

Forskningstilknytning blev et centralt begreb i indsatsen for at styrke samspillet mellem forskning og profession. Begrebet blev lagt meget åbent ud, og det har ført til mangfoldighed i udmøntningen. Men det har også skabt usikkerhed om forventningerne.

Forskningstilknytning blev født som et middel til at realisere høje uddannelsespolitiske mål. På uddannelsesniveau skulle forskningstilknytningen generere et flow af ny viden ind i uddannelserne så forskning, uddannelse og i sidste ende praksis ville blive knyttet tættere sammen. På institutionsniveau skulle forskningstilknytningen skabe nye samarbejdsrelationer så forskning, anvendelse, udvikling og i sidste ende praksis ville komme i tættere dialog.

Trods klare ambitioner om hvad forskningstilknytning skulle bidrage med, fastholdt man fra centralt hold en åben definition af begrebet og af hvordan det skulle omsættes i praksis. Det blev født ind i en uddannelsessektor i udvikling, og man ville, som det fremgår af bemærkningerne til loven om mellemlange videregående uddannelser, ikke risikere

at forskningstilknytningens indhold, formål og form blev fastholdt i en udgave som inden for en kort årrække ville være utidssvarende i forhold til den mellemlange videregående uddannelsessektor og universitetssektoren:

“Forskningstilknytning skal være et rummeligt og dynamisk begreb, som giver fleksible muligheder i stedet for at begrænse...” (Bemærkninger til loven om mellemlange videregående uddannelser).

Rummeligheden har uden tvivl været medvirkende årsag til den mangfoldighed og idérigdom der ses i arbejdet med at omsætte begrebet til praksis. Men flere af de repræsentanter for området for de mellemlange videregående uddannelser og universitetsområdet som EVA har interviewet, peger på

at rummeligheden også har skabt usikkerhed om forventningerne. På området for mellemlange videregående uddannelser og i dets omverden spørger mange fortsat sig selv hvad forskningstilknytning egentlig er. For at citere en af de forskere EVA har talt med, er forskningstilknytning stadig "en flydende betegnelse".

Skal forskningstilknytning ophøre med at være "en flydende betegnelse", må det gives kød og blod. Det vil vi på de følgende sider forsøge at bidrage til ved at præsentere en række eksempler på hvordan begrebet er blevet ført ud i virkeligheden, og på hvilke erfaringer man har gjort sig. Det gælder både erfaringer i forhold til gevinster og i forhold til udfordringer, fx med hensyn til økonomiske og faglige prioriteringer og med hensyn til at etablere samarbejdsrelationer mellem institutioner for mellemlan-

ge videregående uddannelser og forskningsinstitutioner. Det er vigtigt at holde sig for øje at ingen af eksemplerne har mange år på bagen. De erfaringer man indtil videre har høstet, knytter sig derfor i høj grad til etableringen af rammer for aktiviteter, i mindre grad til implementeringen af disse og stort set ikke til aktiviteternes effekt.

Efter de konkrete eksempler på veje man kan gå, ser vi nærmere på nogle af de centrale udfordringer der har meldt sig i processen med at omsætte forskningstilknytning til praksis. Det handler især om etableringen af gode samarbejdsrelationer mellem forskningsinstitutionerne og institutionerne for de mellemlange videregående uddannelser, men også om hvad det egentlig er der skal forskningstilknyttes om, og hvilken viden der via forskningstilknytningen skal bringes ind i uddannelserne.

Forskningstilknytning i praksis

Mellemlange videregående uddannelser har i samarbejde med universiteter og sektorforskningsinstitutioner udviklet mange forskellige modeller for hvordan forskningstilknytning kan omsættes til praksis. På de følgende sider ser vi nærmere på en række eksempler.

Forskningstilknytning blev som nævnt introduceret med stor åbenhed i hvordan det skulle forstås og udmøntes i praksis. Det gjaldt ikke kun i forhold til de mellemlange videregående uddannelser. Også universiteter og sektorforskningsinstitutioner, leverandørerne af forskningstilknytning, har haft meget overordnede krav og rammer at arbejde inden for. Det har betydet at der også her er flere fortolkninger af forskningstilknytning og ikke mindst af hvilke forpligtelser det giver forskningsinstitutionerne.

I bemærkningerne til de love der satte rammerne for reformerne på området for mellemlange videregående uddannelser, finder man dog nogle retningspile for hvad der mere konkret kan ligge i aktiviteter med forskningstilknytning. Her er adgang til forskningsinstitutionernes vidensbase i form af personlige kontakter, forskningsseminarer og brug

af biblioteker og databaser én type aktiviteter. Egentlige samarbejdsprojekter mellem institutionerne for mellemlange videregående uddannelser og forskningsinstitutioner er en anden type. Og efter- og videreuddannelse af medarbejdere fra institutionerne for mellemlange videregående uddannelser er en tredje type aktiviteter.

Der er forskel på hvor meget de forskellige typer aktiviteter fylder i debatten og i bevidstheden på uddannelser og institutioner. Det er afgjort den første type aktiviteter, ikke mindst brug af biblioteker og databaser, der fylder mindst. Det er ikke ensbetydende med at denne aktivitet ikke eksisterer på institutionerne. Men den indgår ikke i den række af praktiske eksempler på hvordan forskningstilknytning er blevet udmøntet, som præsenteres her.

Udviklingsprojekter optager sindene

I de interview som EVA har gennemført, er det tydeligt at det er udviklingsprojekter der optager sindene. Det gælder uanset om projekterne gennemføres med kontakt til forskningsinstitutioner, og altså formelt kan siges at være forskningstilknyttede, eller ej, og uanset projekternes størrelse.

At udviklingsprojekterne står så stærkt, kan ikke undre i og med at de udgør en vigtig ny opgave på området. Der er gjort en stor indsats for at skabe rammer for hvordan opgaven skal løses. Og nok så vigtigt er udviklingsprojekterne også udtryk for en ambition på institutionerne for mellemlange videregående uddannelser om at udfylde rollen som vidensproducenter.

En mangfoldighed af projekter

Køb af enkeltydelser til projekter

Hvis man skal dømme efter interviewene og EVA's erfaringer fra akkreditering af uddannelser og institutioner, er køb af ydelser til enkeltprojekter ud-

bredt på området for de mellemlange videregående uddannelser. Her gennemfører man udviklingsprojekter og køber sparring hos relevante forskere i afgrænsede faser af projekterne. Sparringen kan gå på metodiske og faglige aspekter eller på pædagogiske spørgsmål i de tilfælde hvor projekterne handler om at udvikle uddannelsen. Et andet eksempel er at en forsker købes til at gennemføre et forskningsbaseret udviklingsprojekt med relevans for institutionen for mellemlange videregående uddannelser og med forskellige grader af deltagelse af medarbejdere fra den pågældende institution. Det er fx tilfældet på et seminarium under Jysk Center for Videregående Uddannelser (JCVU) hvor en forsker vil gennemføre et projekt om udvikling af og forskning i filosofisk vejledning og praktisk kundskab i professionsuddannelser.

På Vitus Bering Danmark har en underviser inden for bygge- og anlægsområdet samarbejdet med et udenlandsk universitet og en række mindre danske virksomheder. De udenlandske forskere har udviklet

formler som man på Vitus Bering har videreudviklet til teknologier som virksomhederne herefter har kunnet bruge, bl.a. i forbindelse med rørlægning. I dette eksempel kommer institutionen for mellemlange videregående uddannelser til at fungere som det formidlende led i et udviklingssamarbejde hvor der indhentes specifikke (forsknings)ydelse til nærmere definerede dele af en udviklingsproces.

Til trods for udbredelsen får de forskellige former for køb af ydelser blandede skudsmål fra institutionerne for mellemlange videregående uddannelser. I de tilfælde hvor forskerens faglige interesser matcher dem der ligger i institutionens projekt, kan der være positive erfaringer. Det samme gælder de tilfælde hvor kontakten og sparringen bæres af personlige kontakter og netværk. Men nogle af underviserne fra de mellemlange videregående uddannelser oplever at det er vanskeligt at finde relevante forskere til den sparring de har brug for. Og andre har den erfaring at forskerne kan være svære at få i tale. De har en oplevelse af at stå med hatten

i hånden og næsten skulle "betale for at forskerne tager telefonen". Fra den anden side af bordet peger repræsentanterne for forskningsinstitutionerne på at de er under pres ressourcemæssigt, både i forhold til at publicere og i forhold til at tjene penge til deres institution. Som en af interviewpersonerne udtrykker det, "kan ressourcerne kun bruges én gang", og der skal derfor være et klart incitament til at indgå i et samarbejde.

Pædagogiske udviklingsprojekter

Ser man hen over feltet af samarbejdsrelationer mellem institutioner for mellemlange videregående uddannelser og forskningsinstitutioner, tegner de pædagogiske forskningsmiljøer sig for en relativt stor del. Det er ikke i sig selv opsigtsvækkende da mange projekter som indebærer samarbejde mellem institutioner og forskningsmiljøer, netop handler om at udvikle uddannelser og undervisning. Her kan man pege på en række bagvedliggende årsager.

Udviklingen på det mellemlange videregående

uddannelsesområde har skabt nye vilkår for og krav til uddannelser og undervisning. Mange udviklingsprojekter, hvoraf en stor del gennemføres uden forskningstilknytning, går derfor også internt på institutionerne i pædagogisk retning. Desuden er der allerede på nogle universiteter veldefinerede forskningsmiljøer som i forvejen beskæftiger sig med pædagogiske og didaktiske emner. Ifølge EVA's interview er en del af forklaringen også at det især er på det pædagogiske område at institutionerne for mellemlange videregående uddannelser har fået skabt de fornødne kontakter og iværksat projekter sammen med forskningsinstitutionerne.

Tværgående videnscentre

Parallelt med nye opgaver i form af efteruddannelse, udviklingsaktiviteter og forskningstilknytning har institutionerne for mellemlange videregående uddannelser haft en stor udfordring i at fusionere mange små og enkeltfaglige institutioner til større og tværfaglige institutioner. Et vigtigt integrationsredskab har været at etablere tværgående og tværfaglige videnscentre som også i forskelligt omfang har kunnet få støtte fra Undervisningsministeriets særlige pulje til videnscentre. De tværgående videnscentre bringer ekspertise fra forskellige fagområder sammen for at løse fælles udviklingsopgaver, internt såvel som i forhold til eksterne samarbejdspartnere. Et eksempel er CVU Øresunds videnscenter om sammenhængende patientforløb hvor én konkret problemstilling kalder på flere forskellige faglige bidrag og ikke mindst samspil mellem disse. Andre eksem-

pler er JCVU's i alt syv videnscentre som både understøtter efteruddannelses tilbud og i forskelligt omfang går på tværs af den vifte af sundhedsfaglige og pædagogiske uddannelser som institutionen favner.

De tværgående videnscentre udgør en mulighed for at tage konkrete problemstillinger op som i deres helhed overskrider de faggrænser der præger uddannelsesområdet. Som interviewpersoner fra både JCVU og CVU Øresund peger på, er der et stort behov for helhedsorienterede initiativer, ikke mindst på sundhedsområdet hvor komplekse problemstillinger og behov for forebyggelse i stigende grad kalder på samarbejde og en tværfaglig indsats. Samtidig er den volumen aktiviteterne i de tværgående videnscentre kan få, en vigtig motivationsfaktor for forskningsinstitutioner til at gå ind i et samarbejde. Volumen afhænger dog af hvilke ressourcer de enkelte institutioner kan afsætte til formålet, og i hvilket omfang de har kunnet hente midler udefra. Mange steder er de timer medarbejderne har kunnet lægge i videnscentrene, derfor også stadig relativt begrænsede. Det er i sig selv en barriere for aktiviteterne. De personer EVA har interviewet peger desuden på at det er en større udfordring at få disse tværfaglige aktiviteter op at stå end at gennemføre udviklingsprojekter der begrænser sig til de enkelte uddannelsesområder.

Udviklingslaboratorier

På Ingeniørhøjskolen i Århus har man satset på at etablere i alt otte udviklingslaboratorier. Med labo-

ratorierne sigter man på at samarbejde med små og mellemstore virksomheder i produktions- og servicesektoren om udviklingsprojekter. Udviklingslaboratorierne repræsenterer faglige satsningsområder som er udvalgt med tanke på behovene i de små og mellemstore virksomheder der befinder sig i regionen. Samtidig er det hensigten at laboratorierne skal understøtte de uddannelser man har på ingeniørhøjskolen, og de kandidat- og masteruddannelser som man samarbejder med Aarhus Universitet om at udbyde. Der er med andre ord tale om en tostrengt strategi hvor der både knyttes tættere kontakter til virksomhederne i regionen og iværksættes en faglig udvikling med direkte relevans for de bacheloruddannelser ingeniørhøjskolen selv udbyder, og de kandidatuddannelser den samarbejder med Aarhus Universitet om.

Alle udviklingsprojekter på Ingeniørhøjskolen i Århus gennemføres i regi af udviklingslaboratorierne, og de fleste ressourcer til faglig udvikling føres derfor over i laboratorierne. Det gælder også den tid til udvikling og faglig ajourføring der tidligere lå hos den enkelte medarbejder. Medarbejderne skal nu søge om midler til at gennemføre udviklingsprojekter under ét af laboratorierne. Af interviewene med ledelse og medarbejdere fremgik det at denne proces ikke har fundet sted uden konflikt og sværdslag. Men de fleste medarbejdere har efterhånden accepteret at institutionen har valgt at prioritere ressourcerne, og at det indebærer en indholdsmæssig styring af deres tid og indsats.

Værksteder

Roskilde Universitetscenter har på det pædagogiske område udviklet en særlig model for forskningstilknytning som flere institutioner for mellemlange videregående uddannelser benytter. Man etablerer løbende såkaldte værksteder på institutioner for mellemlange videregående uddannelser hvor medarbejderne får sparring fra en udsendt forsker og sparrer på hinandens projekter. JCVU har fx etableret værksteder om pædagogisk udvikling af professionsuddannelser der involverer medarbejdere fra hele CVU'et.

Denne form for forskningstilknytning får rosende ord med på vejen fra flere af de mellemlange videregående uddannelser. Først og fremmest har værkstederne den fordel at de kan bredes ud til flere projekter og medarbejdere end der normalt indgår i de forskningstilknyttede aktiviteter. Samtidig giver de det påkrævede samarbejde eller samspil med forskningsinstitutioner uden at der behøver at være et 1:1-forhold med forskernes egne projekter.

Værkstederne har imidlertid også deres begrænsninger. Ifølge en institutionsrepræsentant passer de bedst til "blødere" emner, altså udvikling af uddannelse, studiemiljø osv. "Hårdere" eller mere fagfaglige udviklingsprojekter er vanskeligere at gruppere og at hente relevant faglig sparring til hos én forsker. Her må man i højere grad købe ydelserne enkeltvis.

Fælles institut og vidensagenter

På Syddansk Universitet leverer man på det pædagogiske område forskningstilknøytning igennem et institut der er etableret og fungerer i et samarbejde mellem universitetet og en række seminarier og CVU'er i regionen, bl.a. Gedved Seminarium under Vitus Bering Danmark. Udvalgte medarbejdere fra institutionerne for mellemlange videregående uddannelser opholder sig i et antal måneder om året ved instituttet hvor de gennemfører udviklingsprojekter i samarbejde med de forskere der er ansat ved instituttet, og medarbejdere fra de andre institutioner for mellemlange videregående uddannelser. Idéen er, som en forsker ved instituttet udtrykker det, "gensidig inspiration frem for nedsivning". Det er målet at medarbejderne, når de vender tilbage til deres moderinstitution, kan fungere som vidensagenter der både tager erfaringerne ind i egen undervisning og inspirerer kolleger så erfaringerne udbredes til flere.

Det fælles institut er overvejende finansieret af de

deltagende institutioner for mellemlange videregående uddannelser. Til gengæld for et fast beløb om året har de mulighed for løbende at udstationere medarbejdere, og de har indflydelse på instituttets aktiviteter via dets bestyrelse. Det betyder, ifølge de institutioner EVA har talt med, at projekterne kan udvikles så de tilgodeser behov og interesser på institutionerne for mellemlange videregående uddannelser, og at man ikke skal "købe sig ind" hver gang man skal i kontakt med en forsker.

Men til trods for deltagerfinansieringen forudsætter de fælles aktiviteter at der er et sammenfald i forsknings- og udviklingsinteresser hos universitetsforskere og institutionerne for mellemlange videregående uddannelser. Og at forskerne også ser en kvalitativ gevinst ved at samarbejde med repræsentanter fra et mere praksisnært felt frem for andre forskere. At dømme på udsagnene fra de forskere EVA har interviewet, kan mange af kollegerne på universiteterne have svært ved at forstå en sådan interesse.

Netop begrænsningen i hvem man samarbejder med, og hvad man samarbejder om hvis man knytter sig tæt til ét universitet og forskningsmiljø, er et af argumenterne fra nogle institutioner for mellemlange videregående uddannelser for ikke at indgå i det samarbejde Syddansk Universitet tilbyder igennem det fælles institut. I deres øjne binder et fælles institut og et fælles ansvar for det for stor en del af de midler institutionen typisk har til forskningstilknyttet udvikling, til ét forskningsmiljø.

Forskningstilknytning via uddannelse

Udviklingsprojekter spiller en stor rolle når talen falder på forskningstilknytning og de nye opgaver for institutionerne for mellemlange videregående uddannelser, uanset om projekterne gennemføres med forskningstilknytning eller ej. Men ser man på omfanget i aktiviteter, spiller uddannelse, særligt efteruddannelse af underviserne på de mellemlange videregående uddannelser, også en central rolle i indsatsen for forskningstilknytning.

Teoretisk og faglig opkvalificering til master- og kandidatniveau

Med reformerne af uddannelser og institutioner på området for de mellemlange videregående uddannelser er der indført krav om at underviserne samlet set har et formelt uddannelsesniveau der ligger over det niveau man uddanner til. Det har på flere af uddannelserne affødt et umiddelbart behov for efteruddannelse og opkvalificering som fylder godt i strategierne og i hverdagen ude på institutionerne.

At dømme efter EVA's erfaringer fra akkrediteringer af uddannelser og institutioner samt interviewene vil teoretisk og faglig opkvalificering også fremover fylde en del på institutionerne for mellemlange videregående uddannelser. Underviserens uddannelsesniveau kan i fremtiden sikres alene ved at rekruttere medarbejdere på kandidat- eller masterniveau, men institutionerne giver udtryk for at professionskompetencer vægtes højt. Som én af interviewpersonerne udtrykte det, handler det i adjunkt-

perioden om at "opgradere professionsbachelorne uddannelsesmæssigt og opgradere akademikerne (kandidater eller ph.d.er) i praksis."

Efter- og videreuddannelse opleves af dem der har gennemført det, som en veritabel saltvandsindsprøjtning. Ud over den styrkede teoretiske og faglige ballast har de etableret faglige netværk med kolleger fra andre institutioner og fagområder, og de har i nogle tilfælde også fået mere varige kontakter med forskere fra relevante faglige miljøer. Samtidig genererer uddannelsesforløbet typisk mange idéer til projekter og uddannelsesudvikling. Én af de undervisere EVA interviewede, mente sågar at man allerede nu kan spore et kvalitetsløft som også slår igennem hos de studerende i form af de opgaver de får og løser igennem studiet.

Ph.d.-uddannelse og -projekter

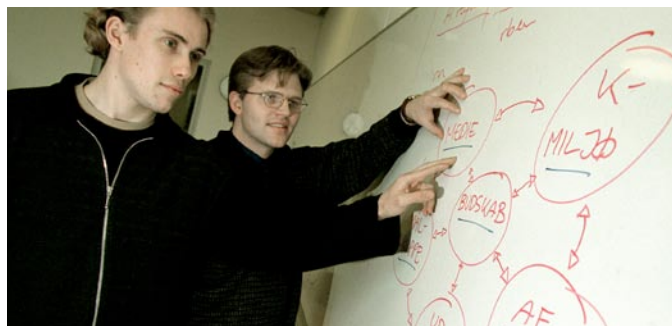
Nogle institutioner for mellemlange videregående uddannelser går skridtet videre end at bringe flertallet af medarbejderne op på kandidat- og master-

niveau. De satser på at uddanne udvalgte medarbejdere til ph.d.-niveau.

Ifølge interviewpersonerne har ph.d.-uddannelsen den fordel at en medarbejder over en årrække kan gennemføre et projekt der typisk er væsentligt mere omfattende end de udviklingsprojekter der ellers gennemføres. Samtidig er der igennem ph.d.-vejledningen og det forskningsmiljø medarbejderen i sit ph.d.-forløb forankres i, gode muligheder for at indgå i netværk og etablere varige kontakter med relevante forskere og forskningsmiljøer, både nationalt og internationalt. På den måde opnår man nogle af de samme gevinster som ansættelse af medarbejdere der allerede har gennemført en ph.d.-uddannelse, giver, samtidig med at den forskning der udføres i ph.d.-forløbet, har direkte relevans for det fagområde og de uddannelser medarbejderen er tilknyttet.

Ph.d.-uddannelse af udvalgte medarbejdere er en ressourcekrævende strategi for institutionerne for

mellemlange videregående uddannelser. Den er også langsigtet, og uanset kanaler for vidensdeling mv. berører den kun en lille del af institutionens medarbejdere. Omvendt har strategien også fordele. Spørger man forskerne, er det denne type forskningstilknytning der vinder mest gehør. Ph.d.-projekter har nemlig volumen og kvalitet til at påkalde sig forskernes interesse. Desuden skaber deltagelse i fælles projekter og netværk samt en daglig gang i forskningsmiljøet en større fælles indsigt i mulige temaer for gensidig udveksling og projekter. Endelig er ph.d.-uddannelse af medarbejdere med stor praksiserfaring en vej til at skabe de "formidlere" som nogle af repræsentanterne for forskningsinstitutionerne mener der er behov for mellem forsknings- og praksissystemer.

Uddannelsessamarbejde

Samarbejde mellem institutionerne for mellemlange videregående uddannelser og forskningsinstitutioner om uddannelse er særligt udbredt i de efter- og videreuddannelseskurser og diplomuddannelser

der udbydes på institutionerne for mellemlange videregående uddannelser. Her vil det i mange tilfælde være oplagt at hente forskere ind til at undervise på enkelte moduler eller i bestemte temaer.

En særlig og mere omfattende variant af uddannelsessamarbejdet ser man på enkelte institutioner for mellemlange videregående uddannelser der indgår i et samarbejde med universiteter om master- og kandidatuddannelser. Et eksempel er Den Sociale Højskole i København som sammen med Københavns Universitet udbyder en masteruddannelse i Antropologi og Velfærd, og som har samarbejdet med Aalborg Universitet om at etablere den sociale kandidatuddannelse der udbydes i København og Aalborg. Et andet eksempel er Ingeniørhøjskolen i Århus der bidrager til at Aarhus Universitet udbyder to overbygningsuddannelser og en masteruddannelse under henholdsvis Naturvidenskabeligt og Sundhedsvidenskabeligt Fakultet. Samarbejdet indebærer at nogle undervisere har deres gang på deres egen institution, dvs. ingeniørhøjskolen, og på

universitetet. Ligeledes vil nogle universitetsansatte både have deres gang på universitetet og på ingeniørhøjskolen.

Denne type samarbejde kræver at der er oplagte fælles temaer og kompetencer at bygge uddannelserne op omkring. Det kræver også at universitetet, der formelt har retten til at udbyde kandidat- og masteruddannelser, ser et behov for eller ligefrem en faglig gevinst i at samarbejde med institutionen for mellemlange videregående uddannelser. Det vil ikke altid være tilfældet. Endelig kræver det ildsjæle der har idéerne, og at der både er gensidig faglig anerkendelse og personlige netværk mellem medarbejdere på de to institutioner til at bære det store projekt som etableringen af en kandidatuddannelse er, igennem.

Udfordringer med forskningstilknytning

De nye opgaver med udviklingsbaseret og forskningstilknytning har skabt stor aktivitet på det mellemlange videregående uddannelsesområde. Her ser vi nærmere på de udfordringer uddannelserne er stødt på i arbejdet med at knytte tættere forbindelser og styrke samspillet mellem forskning og profession.

Stærk professions- og praksisforankring

Mange af de mellemlange videregående uddannelser har udviklet sig med udgangspunkt i konkrete samfundsmæssige opgaver. Det gælder fx lærer- og sygeplejerskeuddannelserne der modsvarer et behov i samfundet for netop de kompetencer. I takt med at uddannelser og opgaver har udviklet sig, er der desuden sket en professionalisering af de forskellige praksisfelter. Det har ført til at uddannelsernes viden, kultur og værdier er knyttet tæt sammen med den specifikke profession og praksis de sigter mod.

Den stærke forankring i praksis og den profession der uddannes til, har for nogle uddannelser haft den effekt at der ikke parallelt med udviklingen af uddannelsen er vokset forskningsmiljøer frem der

forsker i emner der relaterer sig til netop deres kerneområder. Det gælder i varierende omfang for ergoterapeut-, fysioterapeut- og andre sundhedsfaglige uddannelser. Samtidig har disse uddannelser ikke naturlige overbygningsuddannelser inden for landets grænser som der ville kunne bygges forskningsmiljøer op om. Her har de mellemlange videregående uddannelser altså en særlig udfordring i at identificere den forskning der trods alt er, og i at medvirke til at der på sigt opbygges forskningsmiljøer rettet mod deres profession og praksis.

For andre af de mellemlange videregående uddannelser betyder professions- og praksisforankringen en naturlig arbejdsdeling mellem dem og universiteterne. Hvor universiteterne er abstrakt og teoretisk orienterede, har institutionerne for mellemlange

videregående uddannelser, som nogle af de personer EVA har interviewet, formulerer det, fokus på det anvendelsesorienterede. Men i praksis er kompetenceområderne vanskelige at adskille med en så operationel forståelse. Og ofte er institutionerne for mellemlange videregående uddannelser ikke alene om den anvendelsesorienterede tilgang eller om at udbyde uddannelse inden for et givet fagområde. Det gælder fx på det ingeniørfaglige område.

Netop på det ingeniørfaglige område peger flere af interviewpersonerne på en anden arbejdsdeling. Det gælder kontakten til erhvervslivet. Hvor universiteterne ofte satser på de store virksomheder som typisk vil have veludviklede forskningsafdelinger, fungerer institutionerne for mellemlange videregående uddannelser i højere grad som drivkraft for udvikling i små og mellemstore virksomheder.

Dialog om berøringsflader

Selvom der for flere af de mellemlange uddannelsers vedkommende bliver forsket i emner der relaterer sig til fagenes kerneområder, kan uddannelserne opleve en afstand mellem forskningen og deres egne praksisrelaterede udviklingsprojekter og -emner. På disse områder ligger der en udfordring i at etablere en dialog med forskningsmiljøerne for at få identificeret og udviklet relevante berøringsflader.

Denne udfordring kan ikke løses af den ene part alene. Det kræver motivation og incitamenter, også for forskerne. Netop dette har at dømme efter EVA's

erfaringer fra akkrediteringerne såvel som de interview der er gennemført både med repræsentanterne for de mellemlange videregående uddannelser og forskerne, været en stor udfordring. Én knap der her kan skrues på for at fremme forskningstilknytning, er finansiering. Da universiteterne i stigende grad skal finansiere deres virksomhed ved projektmidler frem for basismidler, kan de motiveres til at indgå i samarbejdsrelationer hvis det udløser ekstra penge. Men som en af de forskere EVA interviewede, pointerede, så styres forskningsmiljøerne i et vist omfang, men ikke alene af øremærkede midler. Tilsvarende forventes de udviklingskontrakter som universiteterne indgår med Videnskabsministeriet, at vise sig som et effektivt instrument til at fremme samarbejdet mellem universiteterne og institutionerne for mellemlange videregående uddannelser. Men både forskere og repræsentanter for institutionerne for mellemlange videregående uddannelser som EVA har interviewet, peger på at de største skridt fremad tages når samarbejdet om konkrete projekter opleves som en win-win-situation.

Spørger man forskerne, kræver en øget dialog mellem forskningen og professionsuddannelserne mest af alt tid, men også at man sætter ind med særlige initiativer for at fremme formidlingen mellem de forskellige uddannelses- og vidensmiljøer. Én vej man kan gå, og som især vinder tilslutning hos de forskere EVA har interviewet, er at uddanne "formidlere" mellem forskning og professionsuddannelser, dvs. at støtte medarbejdere med solid forankring i

profession og praksis i at gennemføre en ph.d.-uddannelse. Denne vej er dog som tidligere nævnt både tidskrævende og omkostningstung.

Det er nødvendigt at prioritere

Økonomisk har reformerne af uddannelser og institutionsstruktur i relation til at etablere videnscentre udløst en ekstra pulje styret af Undervisningsministeriet som institutionerne for mellemlange videregående uddannelser har kunnet søge om. Derudover har det været et grundvilkår for reformerne at de skulle være udgiftsneutrale. Det har, som flere af EVA's interviewpersoner er kommet ind på, været en stor udfordring. Det har gjort det nødvendigt at prioritere, nogle gange også ganske skarpt, i en periode hvor man på både institutions- og uddannelsesniveau har været igennem store omstillingsprocesser. Institutionerne i forhold til at integrere mange små institutioner til færre store og sammenhængende institutioner, og uddannelserne i forhold til at tilgode nye krav om bl.a. udviklingsbaseret og forskningstilknytning som del af deres vidensgrundlag.

På de enkelte institutioner har man haft forskellige vilkår for prioriteringsopgaven som man også har tacklet ganske forskelligt. Flertallet af interviewpersoner fortæller at man på deres institution har "puljet" de midler som er indeholdt i uddannelsernes taxameter til udvikling. Det er endnu for tidligt at udtale sig om effekten, men nogle af interviewpersonerne forventer at det at konkurrere om midlerne vil føre til et kvalitetsløft i udviklingsaktivite-

terne, ligesom indsatserne skærpes yderligere når man skal godtgøre hvordan midlerne er brugt. Men der er også kritiske røster. Flere interviewpersoner udtrykker bekymring for at styringen vil føre til ensretning og altså gå ud over bredden i udviklingsaktiviteter og interesseområder. En anden bekymring er at det vil skabe et A-hold og et B-hold i underviserstaben med de der både underviser og deltager i udviklingsarbejde på det ene hold, og de der "kun" underviser på det andet. Herved risikerer man at gentage en konflikt fra universitetsverdenen, nemlig konflikten om status for henholdsvis forsknings- og uddannelsesaktiviteter.

En selvstændig udfordring i forhold til at prioritere ressourcerne er spørgsmålet om hvorvidt det er fagfaglige eller tværfaglige aktiviteter der skal nyde støtte i den interne prioriteringsproces. Her har mange af institutionerne været bundet af både at skulle varetage integrationshensyn og faglige udviklingshensyn. Flertallet har valgt en kompromisløsning hvor der både flyder midler til de enkelte fag og til de særlige tværfaglige initiativer. Prisen for dette kompromis er selvfølgelig at udviklingen inden for begge felter må ske i et roligere tempo end man nok både på de enkelte fagområder og på tværs af institutionerne kunne ønske sig.

Ledelsen skal gå foran

Ifølge EVA's interviewpersoner har ledelsen på institutionerne for mellemlange videregående uddannelser taget opgaven med forskningstilknytning på sig. Der

er dog store forskelle på de lokale udgangspunkter, ikke mindst i forhold til om ledelsen har stået i spidsen for en enkeltfaglig institution eller en flerfaglig institution under etablering. Der er også lokale forskelle på hvor tydelig ledelsen har været, og på hvordan ledelsen har grebet opgaven an, både strategisk og praktisk. Men set på tværs af institutionerne har ledelsen set det som sin rolle at etablere rammerne for forskningstilknytning, herunder at udpege satsningsområder og prioritere ressourcer.

I forhold til at omsætte forskningstilknytning i praksis har man i høj grad måttet asfaltere, mens man har kørt. Der kan derfor være grund til at stoppe op og evaluere aktiviteterne inden der formuleres nye mål, og de næste skridt tages. At dømme efter EVA's interview har ledelsen på flere af institutionerne for mellemlange videregående uddannelser i høj grad været handlingsorienterede og satset på aktiviteternes synlighed. De grundlæggende drøftelser der skulle gøre det tydeligt for alle hvad formålet er, og hvad forskningstilknytning betyder for den enkelte institution og dens aktiviteter, er indtil videre i mindre grad blevet prioriteret. Her viser interviewene at der ud over behovet for at vurdere aktiviteterne som de fremstår udadtil, også er behov for at rette blikket mod hvilket formål de har, og hvilken rolle de skal spille indadtil.

Hvad med de studerende?

De studerende skal i deres fremtidige arbejdsliv kunne anvende og sortere kritisk i viden fra forskning og udvikling. Derfor er det et afgørende spørgsmål hvordan den viden fra forskning og udvikling underviserne får, bliver omsat i undervisningen, og hvad det betyder for de studerende. Stillet over for dette spørgsmål svarer underviserne at de bruger viden fra deres udviklingsprojekter i undervisningen, og at den udvikling de oplever ved at indgå i nye opgaver og relationer, også kommer de studerende til gode. Ser man på det de studerende fortæller EVA i forbindelse med akkrediteringer af professionsbacheloruddannelser, er der stadig et stykke vej at gå. De studerende har ofte svært ved at sætte ord på resultater af ny forskning og udvikling, hvordan de indgår i undervisningen og ikke mindst hvordan de lærer at forholde sig til det.

Dette skyldes nok at tilknytning til forskningsmiljøer og udviklingsarbejde stadig er under opbygning. Og der er stadig mange undervisere der ikke er involveret i disse aktiviteter. Men det peger også på at der for uddannelserne ligger en særlig opgave i at finde måder så resultater af forskning og udvikling kan indgå aktivt og tydeligt i undervisningen.

Hvor langt er vi?

Vi giver her en pejling på hvor langt man er kommet i arbejdet med at knytte tættere forbindelser og styrke samspillet mellem forskning og profession. Vi rejser desuden nogle spørgsmål som det er vigtigt at diskutere i forbindelse med de næste skridt på vejen.

Målet om et tættere samspil mellem forskningen og professionsuddannelserne og de lovbestemte krav om forskningstilknytning af uddannelses- og udviklingsaktiviteter har sat gang i mange aktiviteter på institutionerne for mellemlange videregående uddannelser. Hvad angår omfang, fylder efteruddannelse af medarbejderne meget, men det er især udviklingsaktiviteterne der optager sindene. Spørger man underviserne på de mellemlange videregående uddannelser, er opfattelsen blandt de fleste, og ikke mindst dem der har været engageret i efteruddannelses- og/eller udviklingsaktiviteter, at det har skabt en positiv udvikling og dynamik i sektoren. Det gælder også kravet om samarbejde med forskningsmiljøer i form af forskningstilknytning der fra at være blevet modtaget med en del skepsis gradvist synes at have vundet accept.

Der er fortsat kritik af forskningstilknytning som begreb, den uklarhed og usikkerhed om dets betydning som mange har oplevet, og den skæve rollefordeling mellem forskningsinstitutionerne og institutionerne for mellemlange videregående uddannelser som nogle mener at der ligger i begrebet – med universiteterne som aktive vidensproducenter og institutionerne for mellemlange videregående uddannelsesinstitutioner som passive modtagere.

Men mange af de repræsentanter for de mellemlange videregående uddannelser som EVA har interviewet, finder at ambitionerne bag indførelsen af kravet om forskningstilknytning, var den rigtige vej at gå. Og repræsentanterne for forskningsinstitutionerne ser også et potentiale i et øget samspil mellem forskningen og professionsuddannelserne.

Mange af EVA's interviewpersoner fra de mellemlange videregående uddannelser ser udviklingen som en nødvendighed for at kunne uddanne de unge til deres fremtidige arbejdsliv. De ser også udviklingen i et institutionspolitisk perspektiv hvor institutionerne for mellemlange videregående uddannelser ad åre og i regi af professionshøjskolerne vil spille en mere aktiv rolle som vidensproducenter på de relevante professions- og praksisfelter. Men de fleste, og det gælder både repræsentanter for forskningsinstitutioner og undervisere og ledere fra institutionerne for mellemlange videregående uddannelser, mener at der endnu er et stykke vej at gå. Området har været præget af gennemgribende omstillingsprocesser fra 2000 og frem, og mange steder er man, hvad angår forskningstilknytning, stadig ved at etablere rammer for aktiviteterne.

Som en af de forskere EVA talte med, understregede, tager det tid at bygge vidensmiljøer op. Det samme gælder den nødvendige dialog og udvikling af samspillet mellem forskningsmiljøer og de mellemlange videregående (professions)uddannelser. Det betyder at man først kan spore – og i hvert fald vurdere – egentlige effekter af de mange efteruddannelses-, udviklings- og forskningstilknyttede aktiviteter efter en årrække. En underviser på en mellemlang videregående uddannelse udtrykte det mere direkte som svar på EVA's spørgsmål om aktiviteter og erfaringer: "Det lyder som om I tror vi er meget længere end vi er!"

Men selvom det endnu er for tidligt at udtale sig om effekter af det styrkede samspil mellem forskningen og professionsuddannelser, rejser udviklingen og de indsatser man ikke mindst på institutionerne for mellemlange videregående uddannelse har gjort for at øge samspillet, en række spørgsmål til debat:

-
- Hvad er det for en type viden de mellemlange videregående uddannelser og professionshøjskolerne skal udvikle, og hvordan kan den spille sammen med den forskning der finder sted på universiteterne?
  - Hvilke initiativer skal der til for at styrke forskning der sigter på problemstillinger inden for de mellemlange videregående professionsuddannelsers kernefaglighed?
  - Hvilken betydning har et øget samspil mellem forskning, professionsuddannelser og udviklingsaktiviteter for uddannelserne, og hvordan sikrer man at det slår igennem i undervisningen?
-

Appendiks

Dette hæfte bygger på EVA's akkrediteringer af professionsuddannelser og CVU'er og på en række gruppeinterview, enkeltinterview og telefoniske interview med repræsentanter fra forskningsinstitutioner og institutioner for mellemlange videregående uddannelser på både institutions- og uddannelsesniveau. Undersøgelsen har omfattet følgende fagområder: det pædagogiske, det samfundsfaglige, det sundhedsfaglige og det teknisk-naturvidenskabelige område. Interviewene er gennemført i juni 2006.

En liste med navne på de interviewede ses nedenfor. EVA vil gerne takke alle de institutioner og personer der har medvirket i undersøgelsen.

CVU Øresund

Studierektor Kurt Pedersen (bioanalytikeruddannelsen København), udviklingschef Helle Timm, fysioterapeutunderviser Bente Andersen (fysioterapeutuddannelsen København), ph.d. Magnus Groes (Laborantskolen), adjunkt Malene Bonné Meyer (bioanalytikeruddannelsen København) og sygeplejere Jette Roesen (H:S Sygeplejeuddannelsen).

Ingeniørhøjskolen i Århus

Udviklingschef Arne Førland-Larsen, kvalitetschef Keld Laursen, uddannelseschef Lars Melin, fagleder Finn Overgaard Hansen (computerteknologi og indlejrede systemer), fagleder Martin Heide Jørgensen (maskin- og procesteknik), lektor Peter Gorm Larsen (computerteknologi og indlejrede sy-

stemer) og studiekoordinator Hans Nyggard (biomedicinsk teknik).

Jysk Center for Videregående Uddannelse

Rektor Birthe Friis, souschef Bertil Michael Mahs, uddannelseschef Steffen Svendsen, studierektor Andreas Striib (Århus Dag- og Aftenseminarium), videnscenterleder Carsten Rønn (Videnscenter for evaluering og kvalitetsudvikling), videnscenterleder Kirsten Aagaard (Videnscenter for professionsudvikling og kompetenceudvikling), studierektor Bo Nordby Jensen (bioanalytikeruddannelsen Århus), studiekoordinator Minna Neagh (fysioterapeutuddannelsen) og videnscenterleder Lene Dørfler Jensen (Videnscenter for sundhedsfremme).

Den Sociale Højskole København

Leder Annemette Mathiessen (udvikling og kvalifikationer), centerleder Frank Ebsen, adjunkt Airo Bjarking, adjunkt Jette Mogensen og lektor Inge Schiermacher.

Vitus Bering Danmark

Studierektor Konstantin Lassithiotakis (Teknisk-merkantilt CVU), studierektor Karin Lindstrøn (Gedved Seminarium), uddannelseschef Esben Hulgård (pædagoguddannelsen, Gedved Seminarium), leder Mette Lyager (Udviklingsenheden, Gedved Seminarium), uddannelseschef Søren Fisker (Bygge- og Anlægsdivisionen), adjunkt Ib Havn (Teknologi- og Managementdivisionen), lektor Hans Søndergaard

(Teknologi- og Management-divisionen), lektor Lotte Thøgersen (Bygge- og Anlægsdivisionen) og prorektor Jan Uwe Wolff (Bygge- og Anlægsdivisionen).

Deltagere fra forskningsinstitutioner

Lektor Søren Christensen (Datalogisk Institut, Aarhus Universitet), lektor Jørgen Gleerup (Institut for filosofi, pædagogik og religionsstudier, Syddansk Universitet), centerleder Søren Keiding (Center for Tekniske Kandidatuddannelser, Aarhus Universitet), professor Allan Krasnik (Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet), professor Jens Rasmussen (Institut for Pædagogisk Sociologi, Danmarks Pædagogiske Universitet).

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

Østbanegade 55, 3.
2100 København Ø

T 35 55 01 01
F 35 55 10 11

E eva@eva.dk
H www.eva.dk

Tekst

Trine Borg
Trine Danø
Poul Schjørring

Grafisk design
Kühnel a:s

Tryk
DeFacto AS

Foto

Scanpix:
Lars Bahl/BAM
Reimer Juul
Mikkel Østergaard/BAM
Leif Schack-Nielsen/Biofoto
Kissen Møller Hansen
David Trood/BAM
Kasper Wenstrup
Tao Lytzen
Lars Havn Eriksen/Biofoto
Lars Wittrock/BAM
Lars Helsinghof
Tine Enghoff/BAM

ISBN 87-7958-317-2

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

Østbanegade 55, 3.
2100 København Ø

T 35 55 01 01

F 35 55 10 11

E eva@eva.dk

W www.eva.dk

Konferenceoplæg

Dette hæfte er et oplæg til konferencen "Samspil mellem forskning og profession – nu og i fremtiden" som finder sted den 21. november 2006 i København. Læs mere om program og tilmelding på EVA's hjemmeside, www.eva.dk.

Du kan også bestille hæftet selv om du ikke deltager i konferencen. Det kan bestilles på www.eva.dk eller hos boghandleren. Hæftet koster 40 kroner inkl. moms.